

שאלות לבגרות – מחזור תשע"ז (2017) בלבד

מתוך 22 פרקי הספר "המחר לעולם אינו יודע: רוק במאה ה-20" צומצמו אפשרויות הבחירה ל-9 פרקים בלבד.

מתוך פרקים אלו עליך לבחור פרק אחד וללמדו ביסודיות. לצורך כך מומלץ להתחיל את ההעמקה פרק לפני ולהרחיב את הקריאה לפרק הבא – כמובן מתוך ההקשר של הפרק הנבחר בלבד.

כמו כן מומלץ לדרוש האזנה לכל אחד מן התקליטים והקטעים המקבלים התייחסות בפרק שבחרת.

עבור כל פרק נוסחו שאלות העמקה, שאלות קצרות ורשימת מושגים. שאלות אלו הינן בנק האפשרויות בבחינת הבגרות.

פרק 1: שורשים

שאלות העמקה:

1. מי היו הבלאקפייס מינסטרלס ומה אפיין תרבות זו? הסבר את שתי הגישות המרכזיות לתופעת הבלאקפייס מינסטרלס.
2. הסבר את מגוון ההשפעות המוזיקליות האפריקניות והאירופאיות על המוזיקה הפופולרית (האמריקנית) כפי שהן מתבטאות בבלוז וברוק.
3. במה עוסקים התכנים "הפילוסופיים" של הבלוז? הסבר את שתי הגישות המרכזיות למקור תכני הבלוז.

שאלות קצרות:

1. ציין שתי השפעות של מוזיקת עם יהודית על המוזיקה הפופולרית האמריקנית.
2. הסבר בקצרה את ההבדל בין הבלוז לבין הקאונטרי.
3. ציין שלושה סולמות המאפיינים מצלול מוזיקת הבלוז וכתוב אותם (יש לצרף חמשות).
4. הסבר בקצרה את ההבדל בין הבלוז לבין הגוספל.

מושגים:

- גוספל
- קאונטרי.
- סולם פנטטוני.
- סולם בלוז.
- הגריוטוס
- בלו נוט
- מבנה 12 תיבות
- העידן הג'קסוניאני

פרק 4: אוופ-בופ-באלו-בופ-לופ-באמ-בום: רוקנרול

שאלות העמקה:

1. חוקר התרבות לורנס גרוסברג טוען שרוק הוא יותר מ"נערים לבנים ששרים את הבלוז". למה הוא מתכוון? עמוד על השוני בתכנים בין הבלוז לבין הרוקנרול של שנות ה-50 והבא דוגמאות.
2. עמוד על תרומתו של הרוקנרול של שנות ה-50 למוזיקה הפופולרית.
3. מדוע נהוג לטעון שהרוקנרול זכה ל"פוליטיזציה מאחורי הגב"?

שאלות קצרות:

1. הסבר את תרומתו של צ'ק ברי לעידן הרוקנרול של שנות ה-50.
2. הסבר את הרעיון "הסכיזופרני" בצליל הדרומי כפי שהוא מתבטא במוזיקה של אלביס פרסלי. עמוד בקצרה על השפעות חברתיות והגזעיות בנושא זה.
3. מה אפיון סוציולוגי את הרקע של אמני הרוקנרול של שנות ה-50.

מושגים:

- סלאפ-דיליי
- פיולה
- רוקבילי
- סאן רקורדס
- ליטל ריצ'ארד
- תרבות הנוער
- סגרגציה חברתית

פרק 8: מסביב ליקום: הביטלס

שאלות העמקה:

1. הסבר כיצד באה לידי ביטוי ההלחנה בעזרת המודוסים הכנסייתיים במוזיקה של הביטלס? כמו כן, אלו מודוסים בלטו במוזיקה שלהם.
2. הסבר את הרעיון של 'השאלות הרמוניות בין סולמיות' במוזיקה של הביטלס? הבא שלוש דוגמאות.
3. כיצד באה לידי ביטוי ההשפעה של עבודת האולפן וההפקה המוזיקלית במוזיקה של הביטלס. הבא שלוש דוגמאות.
4. נהוג לראות ב"המחר לעולם אינו יודע" (Tomorrow Never Knows) כרצועה הפסיכדלית הראשונה של הביטלס ואחד השירים החשובים של שנות ה-60. הסבר את הכוונה ואת רעיון הפסיכדליה.

שאלות קצרות:

1. הסבר את הרעיון של "מבט-עין-הילד" בשירי הביטלס בשנים 1966-1968.
2. הסבר בקצרה את ההשפעה של האלבומים "ריבולבר" או "מועדון הלבבות הבודדים של סארג'נט פפר" על המוזיקה הפופולרית.
3. תאר את ההשפעות של המפיק ג'ורג' מרטין מתוך עולם המוזיקה הקלאסית המערבית על המוזיקה של הביטלס. הבא שתי דוגמאות.
4. הסבר את הרעיון של הלחנה אופקית והלחנה אנכית במוזיקה של הביטלס.

מושגים:

- טייפ רב ערוצי
- מלוטרון
- נגינת סרט לאחור
- לולאה (Loop)
- Rubber Soul
- מידל אייט (Middle Eight)
- ג'ורג' מרטין
- פסיכדליה
- מפיק מוזיקלי

פרק 9: "סימפטיה לשטן": הרולינג סטונס

שאלות העמקה:

1. מדוע טוען הסופר/מבקר רוברט קריסטיגאו כי הרולינג סטונס היו להקת הפופ הבוהמיינית הראשונה? למה הכוונה?
2. כיצד מבטאת המוזיקה של הרולינג סטונס אספקטים ממשבר המעמדות הבריטי בשנות ה-60? הבא שתי דוגמאות.
3. תאר את יחסם של הרולינג סטונס למחאות הפוליטיות של הרדיקלים הצעירים של תקופתם תוך הקשר למוסר וכיצד יחס זה בא לידי ביטוי ביצירותיהם המוזיקליות. הבא שתי דוגמאות.

שאלות קצרות:

1. מהו כיוון גיטרה "פתוח" וכיצד הוא בא לידי ביטוי במוזיקה של הרולינג סטונס?
2. הסבר כיצד אלמנטים של מוזיקת הבלוז משתקפים בשירי הרולינג סטונס. הבא שתי דוגמאות.
3. תאר את השפעתו של המפיק ג'ימי מילר על המוזיקה של הרולינג סטונס. הבא שתי דוגמאות.

מושגים:

- מהומות מאי 1968
- בוהמייניות
- ג'ימי מילר
- 'בקשתם השטנית המלכותית'
- אנדרו לוג אולדהם
- 'משתה הקבצנים'
- בריאן ג'ונס
- לונדון הסווינגית

פרק 11: "משהו מתרחש כאן, ואתה לא יודע מה זה בדיוק": בוב דילן והפולק

שאלות העמקה:

1. הסבר את המושג מוזיקת פולק. כמו כן, מה מאפיין סוציולוגית את מוזיקת הפולק האמריקנית? ומדוע היא זכתה ל"תחייה" בתחילת שנות ה-60?
2. תאר את הרקע הפוליטי לכתיבה המחאתית של בוב דילן בין השנים 1962-1964. הבא שלוש דוגמאות משיריו.
3. תאר את השינוי בגישתו של בוב דילן לפוליטיקה של תקופתו וכיצד זו באה לידי ביטוי בעבודותיו מאמצע שנות ה-60? הבא שלוש דוגמאות משיריו.

שאלות קצרות:

1. הסבר את התרומה של השיר " כמו אבן מתגלגלת" למוזיקה הפופולרית?
2. הסבר בקצרה את תרומתו של בוב דילן ומוזיקת הפולק למוזיקת הרוק.
3. מהו הפולק-רוק ובמה הוא שונה מהפולק אותו החליף אותו באמצע שנות ה-60?

מושגים:

- תנועת זכויות האזרח
- השמאל החדש
- וודי גאת'רי
- פסטיבל ניופורט
- "ביקור חדש באוטוסטרדה 61"
- מרתין לותר קינג
- הברידס

פרק 13: ערפל ארגמן: ג'ימי הנדריקס ואריק קלפטון ואמנות הגיטרה החשמלית

שאלות העמקה:

1. הסבר את השפעת הבלוז על המוזיקה של להקת קרים (אריק קלפטון) ושל ג'ימי הנדריקס. הבא שתי דוגמאות מכל אמן. כמו כן, הסבר את המושג "פרוגרסיבי" בהקשר זה.
2. תאר את מגוון ההשפעות על סגנונו המוזיקלי של ג'ימי הנדריקס.
3. הסבר כיצד הטכנולוגיה (אפקטים, סוגי גיטרות ואולפן ההקלטה) השפיעו על היצירה של אריק קלפטון (בשלל להקותיו עד סוף שנות ה-60) וג'ימי הנדריקס. הבא שתי דוגמאות.

שאלות קצרות:

1. הסבר את הקשר בין השיר "ליילה" של דרק והדומינוז (אריק קלפטון) לבין התכנים המזוהים עם מוזיקת בלוז.
2. הסבר כיצד מבני ומאפייני הגיטרות פנדר וגיבסון השפיעו על היצירה של אריק קלפטון וג'ימי הנדריקס.
3. הסבר בקצרה את תרומתם של אריק קלפטון וג'ימי הנדריקס לנגינת הגיטרה החשמלית.

מושגים:

- פנדר סטארטוקאסטר
- גיבסון לס פול
- וואה-וואה
- דישראלי גירס
- ליקים
- אלקטריק ליידילנד
- אוקטביה
- טרמולו

פרק 16: "הרוק לא יציל את העולם – רק אתכם": דיוויד בואי והגלאם רוק

שאלות העמקה:

1. מה אפיין את זרם הגלאם רוק וכיצד מרכיבים אלו השפיעו על המוזיקה הפופולרית?
2. הסבר את נושא 'האמן כגיבור' באלבום "האנקי דורי" וכיצד נושא זה מתבטא בהלחנה באלבום.
3. הסבר את נושא האלבום "עלייתו ונפילתו של זיגי סטארדאסט ועכבישי המאדים" (1972) ואת סוגיית הצליל הזכרי-נקבי ביצירה.

שאלות קצרות:

1. כיצד השפיעה היצירה של "הוולווט אנדרגראונד" ולו ריד על היצירה של דיוויד בואי בתחילת שנות ה-70.
2. תאר בקצרה את ההשפעה של מוזיקה מערבית קלאסית על מרכיבי הצליל של להקת קווין.
3. מהי 'חמקמקות טונאלית' וכיצד היא באה לידי ביטוי ביצירת הגלאם רוק (דיוויד בואי, קווין). הבא דוגמה מחומר הלימוד והסבר.

מושגים:

- דאנדי
- מארק בולן
- טוני ויסקונטי
- הוולווט אנדרגראונד
- חמקמקות טונאלית
- המהפכה המינית
- גלאם רוק

פרק 17: הרוק המתקדם

שאלות העמקה:

1. מה אפיין את ז'אנר הרוק המתקדם שהופיע בסוף שנות ה-60 ותחילת שנות ה-70? הבא שני היבטים מרכזיים הקשורים למרכיבים המוזיקליים: הלחנה, כלי נגינה מבנים ועוד.
2. מה היה עולם התוכן של הרוק המתקדם ואלו סוגיות העסיקו את האמנים והלהקות?
3. במה נבדל רב המכר הגדול ביותר של הז'אנר – 'הצד האפל של הירח' מאת להקת פינק פלויד ממאפייני הז'אנר בקונטקסט הלירי, המוזיקלי וההפקתי?
4. נתח את היצירה "קרוב לקצה" של להקת יס (1972) בהתייחס למבנה, טונאליות ומודאליות ועולם התוכן.

שאלות קצרות:

1. הסבר את הקשר בין הרוק המתקדם לפסיכדליה.
2. נתח בקצרה את הביקורות שהופנו כלפי הרוק המתקדם.
3. הסבר את הרקע הסוציולוגי ממנו הגיעו האמנים שיצרו את הרוק המתקדם.
4. תן שלוש דוגמאות לסוגי מחאה פוליטית באלבומי הרוק המתקדם.

מושגים:

- פנתאיזם
- מבנה סונטה
- Moog
- רוברט פריפ
- **Selling England by the Pound**
- המונד
- סטריאו
- בי-טונאליות
- סיד בארט

פרק 18: "זה רק רוקנרול": הרוק הכבד.

שאלות העמקה:

1. הסבר את הרקע הפוליטי-היסטורי לצמיחתו של הרוק הכבד ומאפייניו הז'אנריסטיים כפי שהתגבשו בסוף שנות ה-60 ושנות ה-70. הצג שלושה מאפיינים עיקריים.
2. הצג את תרומתו של גי'מי פייג' כמפיק מוזיקלי לצליל של הרוק הכבד/מטאל וכיצד הביוגרפיה האישית שלו תרמה לסוגיות אלה. הבא שתי דוגמאות.
3. הסבר כיצד בא לידי ביטוי עולם הפנטסיה והמיתולוגיה ביצירה של לד זפלין.

שאלות קצרות:

1. מהו ריף וכיצד הוא בא לידי ביטוי ברוק כבד ומטאל.
2. הסבר את הקשר בין המושג פוסט פורדיזם להתפתחות הרוק הכבד.
3. הסבר את שורשי השם Heavy Metal.

מושגים:

- אקו הפוך
- הקלטת אמביאנס
- ריף
- פוסט פורדיזם
- נאו קלאסיות
- הכפלה
- דיסטופיה